

Stress fik Klaus til at trække stikket i 3 måneder

SIDE 3

Fasefodring med protein viser gode takter

SIDE 5

Learn Danish and get more education

SIDE 7

Særnummer
KVÆGKONGRES
2019

Foto: SEGES

Smilets kongres

Konstruktiv debat og god stemning kendetegnede igen i år kvægbrugernes kongres.

"Kan jeg godt tillade mig at sige, at jeg løber rundt med armene over hovedet? For det gør jeg altså. Det er fedt at være en del af en kongres med så god en stemning, at møde så mange unge mennesker med mod på erhvervet og så mange med smil på læben." Sådan lyder det fra formand for L&F, Kvæg, Christian Lund oven på årets kvægekongres. Og han kan slet ikke få armene ned.

"At få lov til at holde en beretning, som folk har så mange konstruktive spørgsmål til, at vi har en så god, åben og konstruktiv debat – det er fantastisk. Og det er noget at det, vi er kendt for i kvægbruget – at vi har en god tone, og at vi er villige til at gøre noget ved problemerne," fortsætter han.

For naturligvis er der udfordringer i kvægbruget. Beretningen ridsede adskillige op, så det er Christian Lund bestemt ikke blind for. Og han er heller ikke i tvivl om, hvilken der er den største.

Økonomien udfordrer

"Den største udfordring i kvægbruget er, at vi har så mange bedrifter med høj gæld og likviditetsunderskud. Hvordan får vi skabt noget rentabilitet og noget likviditetsoverskud? Det er vigtigt, at det er en udfordring, vi tør snakke om," slår Christian Lund fast.

At emnet fylder meget afspejles blandt andet ved, at indlægget *Sæt fokus på at forbedre bedrif-*

tens robusthed var blandt kongressens mest populære. Og netop villigheden til at gøre noget ved problemerne kendetegner de danske kvægbrugere, gør den glade formand opmærksom på. Blandt andet fyldte udmeldingen om, at der pr. 1/1-2022 sandsynligvis kommer en anbefaling om at stoppe aflivning af jersseytrekalve, intet i den efterfølgende debat.

"Det tager jeg som et tegn på, at folk er helt enige i, det er et etisk problem, som vi skal være på forkant med at få løst," lyder det fra Christian Lund.

Gør det du er bedst til

I beretningen opfordrede Christian Lund og direktør Ida Storm til, at man som kvægbruger skal turde sætte sig selv i spil. I dette ligger der blandt andet, at man fx til familiefødselsdagen involverer sig konstruktivt i debatten om klima eller dyrevelfærd og bidrager med den viden, man har fra sin bedrift, og som forbrugeren ikke kender til. Derudover rummer det også en opfordring til at tage kritisk stilling til, om alle på bedriften gør det, de er bedst til.

"Hvis man har nogen hjemme på bedriften, som kan noget, man selv har svært ved, skal man ikke tøve med at sætte andre til det. Sæt for eksempel de unge til at styre tavlemøderne og træd et skridt tilbage som landmand," opfordrer Christian Lund.

/ LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES

MERE KONGRES

Husk, at du kan finde diasshows og videoer fra kongressen på www.kvaegkongres.dk

"Jeg ser et stort potentiale i at bruge vores data mere," siger sektordirektør Ida Storm.
Foto: SEGES

KLIMA OG DIGITALISERING FYLDER MEGET PÅ DIREKTØRENS BORD

Tilbage i arbejdstøjet tager Ida Storm fat i de mest presserende arbejdsopgaver med fornyet inspiration.

Sektordirektør Ida Storm lægger ikke skjul på, at hun har haft noget nær en drømme-kongresdebut.

"Det har været fantastisk at møde så mange mennesker, der er så positivt stemte og gerne vil inspireres. Kvægproducenterne vil virkelig gerne udvikle sig, og det er dybt inspirerende for mig også," lyder hendes umiddelbare kommentar efter hendes første kongres som sektordirektør for L&F, Kvæg.

Men hun er hurtigt ude af festtøjet igen, for bunken med opgaver ligger klar på arbejdsbordet. De to øverste er klima og digitalisering.

"I forhold til klima er vi i fuld gang på SEGES med at få et overblik over, hvilke virkemidler vi har, og hvad vi skal have udviklet for at komme videre. Nogle har vi, men skal have til at virke i praksis, og så skal vi kunne dokumentere, at det virker. Det nytter ikke bare med forskning – det skal også virke," lyder det fra Ida Storm.

Data skal øge forbrugeraccept

Øget digitalisering er en anden opgave, der ligger

højt i bunken på sektordirektørens bord. Ikke nødvendigvis flere data – men en øget og intelligent brug af dem – ikke mindst i forhold til omverdenen, mener Ida Storm.

"Vi har allerede præcisionslandbrug i kvægbruget, og det skal vi blive bedre til at udnytte. Vi skal meget længere både i forhold til at kæde data sammen på bedriften og i forhold til at bruge vores data til dokumentation over for forbrugeren og det omgivende samfund. Her ser jeg et stort potentiale," forudser Ida Storm.

Og hun er ikke i tvivl om, at det nok skal lykkes.

"Noget af det bedste, jeg tog med mig hjem fra kongressen er, at vi kan snakke sammen i kvægbruget. At der er en så positiv dialog er fantastisk. Der, hvor vi har udfordringer, finder vi fælles løsninger, og det er jeg også sikker på, vi gør i forhold til de udfordringer, vi møder i fremtiden," lyder det fra direktøren.

/ LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES

Hotte news fra unge forskere: Virus som alternativ til antibiotika

Verden over arbejdes der hårdt på at finde alternativer til antibiotika. Et af dem kan være i form af virus. Det har to dyrlægestuderende arbejdet med.

Tanken om at gå og spraye virus ud i stalden ligger nok de fleste landmænd fjernt. Ikke desto mindre er det måske en realitet om nogle år. De to dyrlægestuderende Emilie Lindskov Tang og Amalie Hofmeyer Andersen har i deres speciale arbejdet med at isolere en slags virus – kaldet bakteriofager – fra staldmiljøet. Bakteriofagerne kan måske på sigt bruges til at dræbe bakterien *Streptococcus uberis*. *Streptococcus uberis* findes i staldmiljøet og er en af de vigtigste årsager til miljøbetaget yverbetændelse. Og kan man få has på bakterierne i miljøet – ja så har man en effektiv forebyggelse. Og det vil ikke mindst være en fordel, fordi antibiotikabehandling af denne type yverbetændelse ofte ikke er særlig effektiv. Der ses jævnligt reinfektion, fordi bakterien netop findes i miljøet.

Sådan virker det

Bakteriofager er betegnelsen for virus, der lever af bakterier. Bakteriofagerne sætter sig på bakterien og skyder deres dna ind i den og opformerer sig – og det slår bakterierne ihjel. De to dyrlægestuderende har fundet bakteriofager i staldmiljøet og isoleret dem – bl.a. fra mælk, gødning og strøelse. Herefter har de dryppet fagerne ud på *Streptococcus uberis*-bakterier i laboratoriet og set, at nogle af dem har slået bakterierne ihjel.

"Vi har fundet frem til 14 nye bakteriofager, der kan slå *Streptococcus uberis* ihjel. Vores mål er at lave en bakteriofag-coctail, som kan sprayes ud i miljøet og dræbe streptokokkerne," forklarede de på kongressen.

Hot forskningsområde

Princippet med at bruge bakteriofager mod bakterier er ikke nyt. Faktisk er det beskrevet allerede i 1895. Men det blev siden lagt på hylden, fordi antibiotika viste sig mere effektivt. Men det var

før, antibiotikaresistens blev et problem. Ulempen ved bakteriofager er, at de er meget bakteriespecifikke, hvor antibiotika kan ramme flere typer bakterier. Til gengæld har fagerne den fordel, at de kan ændre angrebstaktik, hvis bakterien finder ud af at forsvare sig mod dem.

Emilie og Amalie er ikke de eneste, der arbejder med bakteriofager. Det er, ifølge de to studerende, et hot område, som mange forskere på verdensplan er i gang med at se på.

/ KIRSTEN MARSTAL, SEGES

Rettelse

På kvæggkongressen blev der, i forbindelse med indlæg nr 69 – *Hvad skal koen ligge på* sagt, at Erri-comfort – NG med airtexdug er produceret med gummigranulater. Det er ikke korrekt. Madrasserne er fyldt med skum, som er lavet af Polyethylen. Polyethylen er lukkede celler, som ikke suger fugt, men derimod fortrænger fugt. Erri-Comfort – NG med Airtexdug kan således anbefales som madras til køer. Jeg beklager fejlen.

/ VIBEKE FLADKJÆR NIELSEN, SEGES

STRESS FIK KLAUS TIL AT TRÆKKE STIKKET I 3 MÅNEDER

En sen nattetime traf Klaus Jørgensen en beslutning. Han uddelegerede alle sine arbejdsopgaver, og i tre måneder var bedriften helt ude af hans hænder.

Der var stille i salen – meget stille. Det var, som om alle tilhørere sad med let tilbageholdt åndedrag. Mange kunne helt sikkert genkende lidt af sig selv i de to mælkeproducenter, Klaus Jørgensen og Anders Overgård, som hver fortalte deres historie om at blive ramt af stress.

Før stressen ramte Klaus, fik han et kick ud af at sige ja til så meget som muligt. Hjælpe til her – give et bidrag der, deltage i foreningsarbejde og arbejde som folkevalgt.

"Men efterhånden fik jeg ikke gjort opgaverne helt færdige – skubbede dem foran mig. Min lunte blev kortere, og min familie sagde, at jeg ikke hørte efter. Men jeg hørte dem ikke," forklarede han fra scenen. Og selvfølgelig sagde Klaus også ja, da en bekendt, som var ved at uddanne sig til stresscoach spurgte, om han ville være med til at tage en stresstest. Testen slog ikke ud i det røde felt – kun

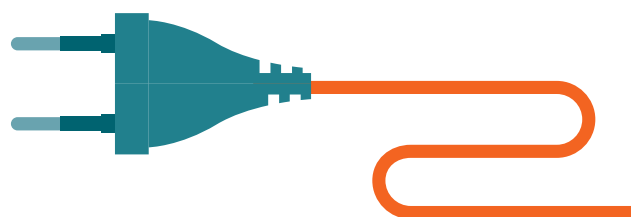
det gule. Men Klaus blev alligevel opmærksom på symptomer som trykken for brystet, manglende overblik, træthed, kort lunte, høj puls osv.

"Jeg tænkte, at det skulle jeg nok klare. Men alligevel begyndte spørgsmålene at kværne rundt: Kan jeg byde min familie det her? Kan jeg være virksomhedsleder sådan her? Hvad vil jeg med mit liv?"

Sov, spiste og gik tur

Så en nat vågnede han og traf en beslutning. Klokken fem vækkede han sin kone og meddelte, at han ville tage en time out.

"Efter tre dage var alt uddelegeret. Mit landbrug var ude af mine hænder, og jeg havde trukket mig fra alle andre opgaver," fortæller Klaus, som i de efterfølgende tre måneder stort set intet lavede – udover at sove, spise og gå ture.

"Jeg kan huske, at jeg sad og så badminton i tv. Gennem vinduet kunne jeg se min familie, medarbejdere og naboer snitte majs. Det var forfærdeligt, men nødvendigt".

Lyt til jeres krop

Efter tre måneder begyndte Klaus langsomt at deltage i bedriften igen.

"Og jeg er godt på vej nu. Men alt i alt vil der nok være gået halvandet år, før jeg er helt tilbage," forklarede han. Heldigvis har forløbet også gjort ham klogere.

"Jeg har lært at være kritisk overfor, hvad jeg siger ja til. Jeg lytter til min krop og sover otte timer i døgn.

Hans budskab til andre er: Husk, at familien er det vigtigste. Lyt til jeres krop.

/KIRSTEN MARSTAL, SEGES

Foto: SEGES

Psykolog Malene Viderup Worm supplerede Klaus Jørgensen (til højre) og Anders Overgårds historier med fakta og viden om stress. I boksene ved siden af kan du læse nogle af de symptomer, hun angav, og hendes råd til håndtering. Find mere på www.kvaegkongres.dk under session 23.

NÅR DU MÆRKER STRESS-SYMTOMER

- Snak med dine nærmeste og lyt til deres observationer
- Snak med kolleger
- Kontakt egen læge – er det stress eller noget andet?
- Kontakt psykolog eller stresscoach
- Vær villig til at lave ændringer

SYMPTOMER PÅ STRESS

- Humørsvingninger
- Tankemylder
- Hukommelsesproblemer
- Nedtrykthed
- Lav selvfølelse
- Hovedpine
- Hjertebanken

Mads og mellemliderne løste svære dilemmaer

Jeg er blevet forelsket i min kalvepasser, far og søn udstikker forskellige ordrer til medarbejderne, de mandlige mellemlidere mobber vores kvindelige mellemlider. Det var ikke småting, panelet i sessionen *Mads og mellemliderne* skulle tage stilling til. Men de gjorde det godt – med både vid og humor, så deltagerne både fik et godt grin og helt sikkert også stof til eftertanke med hjem. Mads Steffensen ledte slagets gang med fast hånd og tør lune.

/KIRSTEN MARSTAL, SEGES

Fra venstre: Mads Steffensen, Tom Pinholt, Annedorte Jensen, Jan Guldager og Morten Otte.

Foto: SEGES

I skal gøre verden til et bedre sted

Landbruget skal ikke løbe efter forbrugertrends, men selv sætte en dagsorden, som gør verden til et bedre sted. Sådan lød budskabet fra direktørerne i Tænketanken Frej.

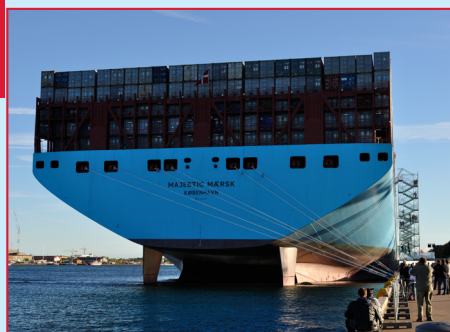
"Pippireglen lyder: Når man er ekstra stærk, er man forpligtet til at være ekstra sød. Den er I som landmænd nødt til at leve efter. For I fylder meget i det danske landskab – og flere af de landbrugs-relaterede virksomheder ligger i top 20 blandt landets største virksomheder – fx Arla, Danish Crown og DLG. Derfor har I et ekstra ansvar. Som producenter er det ikke nok, at det er lovligt, det I gør. Folk skal også synes, at det er i orden, at I gør, som I gør. Det er det, man kalder legitimitet."

"Det handler ikke kun om at være de bedste i verden – men om at være de bedste for verden."

Omtrent sådan lød introduktionen fra hhv. direktør Marie-Louise Boisen Thøgersen og udviklingsdirektør Iben Krogh Rasmussen fra Tænketanken Frej i sessionen *Licence to produce*. De to direktører gjorde det på 30 minutter meget klart for deltagerne, at landbruget er nødt til selv at sætte en dagsorden, som gør verden til et bedre sted.

Samarbejdet med DN giver legitimitet

"I skal ikke løbe efter forbrugertrends, men definere hvad det er, I brænder for, og hvordan I vil gøre en forskel. Det, at landbruget har meldt ud, at I sætter mål sammen med Danmarks Naturfredningsforening – det har givet masser af snak i byen og er meget effektivt til at opnå legitimitet hos politikere og samfundet i det hele taget. Det viser, at I tør sætte en retning. At I er klar til forandring og til at gå forrest."

Ligesom Mærsk og Carlsberg skal også landbruget gøre noget for at verden bliver et bedre sted. I dag er det ikke nok, bare at producere. Fotos: Colourbox

Vær de bedste for verden

"Men vi er jo allerede blandt de mest klimavenlige i verden," lød det fra salen.

"Ja og det er supergodt. Men klimavenlighed er ikke statisk. Mærsk er også det mest klimavenlige shippingfirma i verden, men har fortsat meget ambitiøse mål. Carlsberg har et mål om 'zero CO₂ footprint'. Det gør, at jeg bliver stolt af dem som virksomhed. Det er danske virksomheder, der gør noget godt for verden. Det handler ikke kun om at være de bedste i verden – men om at være de bedste for verden", lød svaret.

/KIRSTEN MARSTAL, SEGES

Norge og Tyskland er foran på ko-og-kalv-sammen

I Tyskland kan man købe mælk fra køer, hvor ko og kalv har gået sammen, og i Norge findes der en ost fra køer, der har haft mere tid sammen med deres kalv end normalt.

Julie Føske Johnsen gør opmærksom på vores ansvar for, at kalvene ikke er sultne. Når kalve brøler med åben mund, er de sultne, har hun påvist i sin forskning.

Det nyeste indspark i debatten om dyrevelfærd, nemlig det faktum, at vi fjerner kalven fra koen 12-24 timer efter kælvning, krævede til årets kvægkongres en forsker hentet fra Norge. I såvel Norge som i Tyskland og USA har den debat nemlig verseret væsentligt længere tid end herhjemme, kunne forsker, PhD, Julie Føske Johnsen fra Veterinærinstituttet, fortælle.

"I Norge er forbrugerne utrolig optagede af, om dyrene har haft et naturligt liv, og begreber som 'livskvalitet' og 'et liv værd at leve' er vigtige forudsætninger, når vi taler om dyrevelfærd i Norge. Vi har en dyr ost på markedet fra køer, der har haft øget tid sammen med deres kalv, og i Tyskland kan man købe mælk fra køer, hvor ko og kalv har gået sammen," fortalte Julie Føske Johnsen.

I Tyskland svarer 69 pct. af forbrugerne, at ko og kalv bør blive sammen, og i USA svarer 55 pct. af forbrugerne, at det bør være sådan.

Behøver ikke være enten-eller

Julie Føske Johnsen har forsket i emnet i adskillige år og afprøvet en række løsninger:

- Restriktiv kontakt mellem ko og kalv 15-30 minutter omkring malkning
- Ammetanter med to-fire kalve – løsningen medførte ofte, at koen ikke accepterede alle kalve
- Fri diening, hvor kalvene går frit i stalden mellem køerne de første seks uger – set praktiseret hos hollandsk mælkeproducent. Ulempen er, at kalvene får et kæmpe knæk, når de både fravænnedes og mister kontakt til moren på samme tid
- Ko og kalv går sammen, men kalven har ikke mulighed for at die – det havde en positiv effekt, hvor koen slikker og leger med kalven
- Styret adgang med intelligent låge, der lukker kalven ind til koen på bestemte tidspunkter – viste god effekt med kalve, der 'lærte klokken' og stod klar ved lågen, når det var tid til at komme ind til koen.

Med alle disse erfaringer i bagagen argumenterer hun for, at spørgsmålet om ko-og-kalv sammen ikke behøver at være et spørgsmål om enten-eller.

"Jeg tror ikke på fri diening, men på restriktiv kontakt, hvor ko og kalv er meget sammen i starten og derefter nedtrappes. De kunne måske være sammen halvdelen af dagen og hele natten. Det gode ved det system er, at de vænner sig til at være væk fra hinanden," mente Julie Føske Johnsen.

/ Lone Sylvest Søgaard, SEGES

De 175 medarbejdere har førsteprioritet på Farma Majichov

Medarbejderne har været nøglen til, at Farma Majichov på bare to år er gået fra meget ringe til super yversundhed hos bedriftens 3.200 køer.

På Farma Majichov i Slovakiet hedder strategien People, Production, Profits – i den rækkefølge.

Det primære fokus ligger på personale og dernæst produktionen. Sådan har det været, siden danske Morten Jørgensen for to år siden blev ansat som direktør. Besætningen omfatter 3.200 køer fordelt på tre bedrifter, 5.300 ha og 175 medarbejdere. Morten Jørgensen havde ved sin ansættelse ikke meget forstand på køer men masser af management-erfaring fra svinebranchen.

Store udfordringer – stort potentiale

Og der var nok at tage fat på. Medarbejderudskiftningen lå på 46 pct., hvilket bl.a. resulterede i dårlige rutiner i malkestalden, manglende ansvarsfølelse hos personalet, ekstrem dårlig hygiejne og mangelfuldt vedligeholdt malkeanlæg – og dermed alt i alt en yversundhed med meget stort forbedringspotentiale. Til at hjælpe sig med at rette op på situationen, tilknyttede Morten Jørgensen dyrlæge Michael Farre, SEGES som konsulent. Og nøgleordene for de to blev hurtigt

fastlagt til: Medarbejdere, hygiejne, vedligehold, diagnostik og behandling. Hvordan de to greb situationen an, kunne man høre dem fortælle i sessionen *Yversundhed i store besætninger*.

Medarbejderne

"Jeg lagde ud med at tale med alle medarbejdere og gjorde meget ud af at knytte dem til mig i starten," forklarede Morten Jørgensen.

"Jeg gør fortsat meget ud af at give dem en god følelse af at være i besætningen, og vi arbejder meget med accept og anerkendelse – og at det er ok at lave fejl, men at man fortæller det med det samme. Både ledere og øvrigt personale er desuden med til at sætte mål for produktionen, og det er i høj grad med til at motivere," forklarede han. Medarbejderudskiftningen er nu reduceret til 14 pct.

Malkeprocedurer og hygiejne

Også Michael Farre arbejder intenst med personalet.

"Vi arbejder hele tiden med træning, feedback, træning, feedback, og vi gennemgår malkeprocedurerne en gang månedligt. Vi bruger rigtig meget tid på at tale om, hvorfor vi gør, som vi gør. Vi har tjeklister og sops på alt, der er relateret til malkning, så alle køer altid malkes ens. Endelig får medarbejderne hver dag feedback på malkedata," forklarede han. For at undgå stress hos både køer og personale køres med konstant hastighed på karussellen.

Både ledere og øvrigt personale er med til at sætte mål for produktionen på Farma Majichov, og det er i høj grad med til at motivere dem. Foto SEGES

"Vi satte simpelthen lås på, så man ikke kan gå og skruer op og ned for hastigheden," fortalte Michael Farre.

På nuværende tidspunkt er der opbygget en ekstremt god hygiejne i malkestalden. Alt vaskes med vand og sæbe efter hver malkning, så der altid er pinligt rent.

"Det giver også færre pulsatorfejl, fordi den ikke er pladret til med skidt. Så medarbejderne oplever, at tingene simpelthen virker bedre, når der er rent. På den måde prøver vi hele tiden at gøre det nemmere for dem, når vi indfører nye rutiner," forklarede dyrlægen.

Diagnostik og behandling

I hver af de fire malkestalde er der én medarbejder, som har hovedansvar for yversundheden. De udfører diagnostik og behandler køer. Alle køer stripes, og alle med forandring i mælken tages fra og graden gradueres. Grad 1 og 2 dyrkes, så der kan behandles med udgangspunkt i hvilken bakterie, der er årsagen. Der følges løbende op på behandlingerne.

Markant resultat

Resultatet af Morten Jørgensen og Michael Farres indsats har været en massiv fremgang på bedriften i løbet af kort tid. Celletallet ligger for nuværende på 132.000. Og frekvensen for yverbehandlinger er faldet med 77 pct.

/KIRSTEN MARSTAL, SEGES

GØR SOM PÅ FARMA MAJICHOV

- Involver og engager medarbejderne
- Uddeleger ansvar
- Fokuser på nøgletal
- Accepter fejl
- Hav fokus på forbedringsmuligheder
- Vær åben – få support til det, du ikke er god til.

Fasefodring med protein viser gode takter

Mere protein i startlaktation og mindre i senlaktation tyder på en positiv effekt på ydelse og kvælstofudnyttelse, viser helt nye beregninger.

"Vi ved, at køerne er i en negativ AAT-balance efter kælvning, lavest efter en uge. Og det har fået os til at interessere os for, om fasefodring med protein kan have positive effekter, og det tyder det bestemte på."

Sådan lød det fra seniorforsker Mogens Larsen, AU på årets kvækkongres.

Sammen med forskerkolleger har han undersøgt potentialet i at tildele køer mere protein i startlaktationen og mindre i slutlaktationen, hvor

man formoder at få mindre effekt af øget proteintildeling. De har afprøvet effekten ved at pumpe protein direkte i tyndtarmen på køer på forsøgscenter Foulum. Derved undgik man påvirkninger fra vommen, og så den direkte effekt.

"Det gav en ydelsesstigning på 20 pct., og det var en vedvarende effekt, der holdt ud over de fire uger, vi pumpede koen med protein. Det betød, at vi fik 2/3 af proteinet igen som mælkeprotein," fortalte han.

Beregninger på fasefodring

De gode resultater har givet Mogens Larsen blod på tanden, og han har derfor regnet på, hvad man bør få ud af følgende fasefodring med protein gennem laktation:

23 pct. protein 0-30 dage efter kælvning
17 pct. protein 30-150 dage efter kælvning
15,4 pct. protein 150-305 dage efter kælvning.

Beregningerne tyder på, at det vil give en ydelsesstigning på 14 pct. i forhold til køer, der tildeles 17 pct. protein gennem hele laktationen, og Mogens Larsen håber på at få mulighed for at afprøve, om effekten også ses i forsøg med gængse fodermidler.

/LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES

Kalve skal mælkefodres med sut

Kalve er pattedyr og har en stærk trang til at sutte. Det behov skal vi imødekomme i moderne mælkeproduktion, mener professor Marina von Kayslering.

Mælkefodring af småkalvene bør foregå via sut. Det budskab stod klart, da professor Marina von Kayslering satte scenen for, hvordan kalvemangement bør se ud i dag og fremover. Kalve, der mælkefodres fra spand, bruger i gennemsnit 44 sekunder på at drikke deres mælk. Bagefter bruger de omkring seks minutter på at sutte på den tomme spand.

"Og Gud forbyde, at der er en anden kalv i nærheden – for så er det den, der bliver suttet på," lød det fra professoren. Hvis kalvene til gengæld får fri adgang til mælk via suttespand eller lignende bruger de i gennemsnit 47 minutter på at drikke mælk, fordelt over 6-10 måltider om dagen. "Kalve er pattedyr. De er supermotiverede for at sutte. Det er det, de er skabt til," understregede hun. Og når de får stillet deres sutte-trang, er vejen også banet for at opstalde dem parvis uden problemer med, at de sutter på hinanden.

Iflg. Marina von Kayslering må hullet i suttet ikke være ret stort. Kalven skal have lov at arbejde for at få mælken ud.
Foto: SEGES

"Den her opgave er rimelig nem for jer at løse i en verden, hvor forbrugerne higer efter 'naturlighed', 'lød budskabet fra professor Kayslering."

Suttespande er en god løsning

Fodring via sut kan foregå med suttespand, mælkebar, sutteautomat eller lignende. Spørger man en af vores hjemlige kalveeksperter, lyder kommentaren fra dyrlæge Henrik Læssøe Martin, SEGES, at suttespande er en god løsning, som da også anvendes i en del besætninger herhjemme.

"Ulempen i forhold til fodring i skål er, at rengøring er lidt mere besværlig. Men det kan sagtens håndteres," forklarer han. Sutteautomaten har til gengæld den ulempe, at smitterisikoen som regel er høj, fordi der går for mange kalve sammen. Sutteautomater anvendes herhjemme i dag mest af slagtekalveproducenter. Enkelte mælkeproducenter anvender store sutteflasker efter amerikansk forbillede.

/ KIRSTEN MARSTAL, SEGES

Why I participated in the conference

At SEGES, we are very pleased to note that so many workers from abroad chose to participate in the conference. We had between 50 and 100 participants at each of the four sessions, specifically arranged for this group. We asked a few of them what made them sign up and come to Herning:

Bruno Agio, Brazil. Has been working in Denmark for two months.

I am a student and came to Denmark to learn about Danish farming. I work on a farm to get some experience. However, the cattle conference is a good opportunity for me to learn more about how to deal with Danish farming and farmers. I think it is a very good idea to have sessions specifically for workers from abroad.

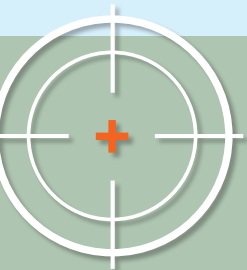
Artem Lukiianov, Ukraine. Has been working in Denmark for one year.

I work on a farm in Skive and my boss recommended that I participated in the conference. "If you want to stay, you must improve your level", he said to me. And as for me, I also think it is important to learn more – it makes it easier if you want to change things on the farm. And maybe it can help increase your salary. I joined all the sessions for workers from abroad and learned new things – for instance about lameness. Another nice thing about participating is meeting colleagues and hearing about their experiences. I will definitely join the conference next year too.

Ciobanu Andrei, Romania. Has been working in Denmark for five months.

I think it is a very good idea to have sessions for workers from abroad. My boss insisted on me and my colleagues coming here today. And we learned new things – for instance how to see if a cow is lame and how to look for signs that cows are in heat. We learned how to do certain things in a better way. I also really like that we hear other colleagues' opinions about different things. We will be back at the conference next year.

Jagten på spild er gået ind

Kvægkonsulenterne i Dansk Landbrugsrådgivning har sat fokus på spild – og de vil gerne have dig med på jagten.

I et underholdende indlæg med både jagthorn og hundeproppistol slog de tre kvægkonsulenter Anne-Mette Søndergaard fra LandboNord,

Thorkild Moss fra LandboSyd og Erik Andersen fra ØkologiRådgivning Danmark fast, at de indkalder samtlige danske kvægbrugere til en jagt på spild på bedriften. Og det er en fællesjagt, lød budskabet.

"Alle på bedriften har en rolle i jagten på spild, alle skal være klædt på til det, byttet kan være både stort og småt, og så skal I aftale, hvilken jagtmark I går efter," lød det fra de tre konsulenter, der repræsenterede samtlige kvægkonsulenter i DLBR.

Del din jagt på Facebook

Spild kan findes overalt på bedriften. Anne-Mette Søndergaard fokuserede på kviespild, men det kan også være spild af foder, spild af tid, af mælk, af kalve – ja hvad som helst tæller, lød det fra de tre.

Alle opfordres til at dele deres erfaringer i jagten på spild på Facebooksiden www.facebook.com/spildjagten.

/ LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES

Kvægkonsulenterne Anne-Mette Søndergaard, Erik Andersen og Thorkild Moss har, på vegne af alle DLBR's kvægkonsulente, kaldt til jagt på spild på bedriften. Foto: SEGES.

Sergii Reva.
Foto: SEGES

Learn Danish and get more education

In the session *Coping with the Danes*, herd manager Sergii Reva told his story about his time and life in Denmark – and the differences he has experienced between Danish and Ukrainian work culture.

Sergii Reva came to Denmark in 2006 and has been working on the same farm in Ejstrupholm since then. He has worked his way up to becoming the herd manager.

“In Ukraine, it was difficult to get a job in 2006 so I chose to go to Denmark. A lot of things were different here. What especially surprised me was the fact that our leader worked together with us. That would never be the case in Ukraine,” Sergii explained. Another thing that surprised him was how his leader trusted his workers.

“Our leader left the key in the tractor and left the stable open all day. That was really new to me,” Sergii said. He decided to stay in Denmark and after some time his wife and daughter joined him here.

More education resulted in more responsibility

After having worked in Denmark for some years, Sergii decided to go to agricultural college.

“I thought that more education would be good for my career – and I also wanted new ideas and new inspiration about how to take care of the animals,” he explained. Sergii could have chosen a school with courses in English but chose to join a regular Danish agricultural college – Bygholm Landbrugsskole.

“I really enjoyed my time there – and I really appreciate the Danish educational system. We had free access to all materials, we had such good communication with our teachers and several excursions gave us a lot of practical information.”

After graduating from Bygholm Landbrugsskole, Sergii was given more responsibility on the farm. He became responsible for milking, treating and registering the cows. And today he holds the title of herd manager.

Sergii’s advice for new workers

As a herd manager Sergii takes care of educating new workers. And one of his main recommendations to them is to learn Danish.

“Even though your plan is to stay in Denmark only for a shorter period – plans can change. And

speaking Danish is just necessary to achieve full integration. It is so much easier to learn about Danish culture and tradition – and to make Danish friends, when you speak the language. Furthermore, it makes you able to communicate so much better with the veterinarian and other advisers that come to the farm. And just as importantly – it makes you able to work with the it-systems Bovisoft and DMS,” Sergii explained.

Finally, he recommends all new workers to be responsible and honest:

“If you for instance break something or milk a treated cow by mistake – tell your farmer. It is ok to make a mistake – but you must tell him, so he can take care of it. And you will find out that your farmer will appreciate your honesty and the fact that he can trust you.”

/KIRSTEN MARSTAL, SEGES

LEARN MORE

Remember that you have free access to videos in English about good milking procedures, calf management etc. on www.seges.tv -> Kvæg -> English as well as access to digital courses on www.landbrugsinfo.dk/courses

Invite your neighbour for coffee – and join the local soccer club

It can be a challenge to make new friends in your new country. Here is some advice on how to succeed.

“Danes are not always easy to approach. If you are on a bus and a Dane gets on, you can be sure he will not sit down next to you for a chat.”

This is what Vittus Bernlow told his listeners in the session *Coping with the Danes*. On a daily basis, Vittus offers counselling on recruitment and leadership management on the farms. Through this job, he has learned a lot about the challenges that both farmers and workers face, when having employees from abroad. And – not to forget – his wife is from Romania. That is why we asked him to give this lecture at the conference.

Join the local clubs

Vittus Bernlow made the point, that in order to have a good life in Denmark it is important to become well integrated and to make new friends. Not

only with your close colleagues from the farm, but also with people from the local community. A way of achieving this could be by joining the local soccer club – or other clubs in the neighbourhood that could be interesting to you. And there is sure to be one – or several – since Danes have a strong tradition for having a very active club life, even in the smallest village. Another way is to invite your neighbours over for a cup of coffee.

“I know that in many Eastern European countries, there is a strong tradition for making and serving a lot of food, when inviting people to your home. In Denmark, however, it is quite acceptable to just invite people over for a cup of coffee – and maybe a slice of cake,” he explained.

Learn the language

Like Sergii in the same session – Vittus stressed the importance of learning Danish. Not only does it improve your chances of making new friends in the local community – it also improves your chances of

improving your job – or maybe get a new and even better job,” he told.

“To me it is a big mistake, when the farmer chooses to speak English with his employees from abroad. Instead he should make sure they learn Danish,” he said.

Ask questions

Apart from Vittus Bernlow’s advice on how to get well integrated, he made another important point:

“When there is something you don’t understand – don’t be afraid to ask your farmer to explain it to you again – and again and again. In my experience, people from Eastern European countries are raised in a tradition, in which it is not acceptable to ask questions, if there is something, you don’t understand. In Denmark, however, it is almost the opposite. The more you ask – the more interested you seem. And it will make your farmer feel that he can trust you, because you are being honest with him.”

/KIRSTEN MARSTAL, SEGES

Vittus Bernlow
Foto: SEGES

DET TOG VI MED HJEM

Nico Ce Lintum,
fodermester i
DH-besætning ved
Rødskær

I år har jeg blandt andet været inde og høre om varmestress i USA. Det var nu mest kendt viden, men vi fandt da ud af, at vi måske skal bruge mere vand til overbrusning. Vi har også hørt om yversundhed i store besætninger. Her gjorde det indtryk på mig, at de tog rigtig mange mælkeprøver. De dyrkede mælkeprøverne selv, og det får mig igen til at tænke på, om vi også skulle det. Vi har snakket om det før, men vi er aldrig kommet i gang.

Poul Jess,
mælkeproducent
med DH-besætning
ved Hjørring

Jeg er altid til kongres sammen med en flok andre, så der er både noget socialt og noget fagligt i det. I går var jeg inde og høre *Når landmænd får stress*, det var rigtig godt. Jeg har også været inde og høre *Klædt på til klimadebatten*. Det er jo ikke noget, man kan bruge direkte, men jeg var nysgerrig og ville gerne blive klogere, så jeg kan tage snakken med andre. I går var jeg inde og høre om græs og majs, og blev blandt andet klogere på godskning af kløvergræs.

Mogens Larsen,
mælkeproducent med
DH + krydsningsbesætning
ved Vind.

Jeg er afsted sammen med min fodermester, og han har taget de mere faglige indlæg. Jeg har blandt andet hørt om, hvordan man lykkes med strategien og om bedriftens sociale kapital. I den situation vi står i med så stor mangel på arbejdskraft, er det vigtigt, at jeg husker at sætte tid af til strategi og til at være leder. Jeg vil også gerne blive bedre væbnet til klimadebatten, så jeg var også inde og høre indlægget om klimaaftrykket.

Line Ilum, studerende,
Tårs og Henrik Nielsen,
medarbejder på kvæg-
bedrift ved Hjørring

Vi har blandt andet været inde og høre om jagten på spild. Det var spændende, og det er jo nok et typisk problem for os landmænd – vi vælger måske nogle gange de nemme løsninger, og så opstår der spild. Vi har også været inde og høre *Tryghed og handleevne – den dag ulykken rammer* og om E.Coli og yverbetændelse i store besætninger.

**Jette Schultz, mælkeproducent med
Jerseybesætning ved Aabenraa**

Jeg har lige været inde og høre om ko-kalv-adskillelse. Det var rigtig spændende. Det er ikke noget, jeg tror kommer til at ske lige med det samme, men det er jo på kvæggkongressen, man skal høre det helt nye. I går hørte jeg to jerseyindlæg med hamrende dygtige unge landmænd. Det var meget inspirerende. Jeg har også hørt et rigtig godt indlæg om varmestress i Danmark – jeg tænkte jo nok, at jeg kunne lære noget af en med et celletal på 80.000. Og så skal jeg hjem og se på DMS-udskriften 'spild af kvier', som de reklamerede for i indlægget om jagten på spild.

Mette Kærgaard Iversen ny i L&F, Kvægs bestyrelse

På kongressen blev morsingboen Mette Kærgaard Iversen valgt ind som nyt ansigt i L&F, Kvægs bestyrelse.

Mette Kærgaard Iversen afløser Jørn Kjær Madsen, der ikke ønskede at genopstille. Hun er agronom, har adskillige tillidposter i rygsækken og driver sammen med sin mand en kvægbedrift på Mors.

L&F, Kvægs bestyrelse ser dermed sådan ud: Christian Lund, Karsten Willumsen, Jens Lykov Petersen, Yke W. Kloppenburg-Oosterwoud, Anders Nørgaard, Mette Kærgaard Iversen, Kristian Gade, Hans Henrik Keinicke, Doris Nissen, Jan Duchwajder, Torben Myrup, Steen Nørgaard Madsen, Arne Bisgaard, Bjørn Jepsen, Torben Jensen, Per Lyng Laursen (tilforordnet), Thomas Helle (tilforordnet). Kontaktoplysninger kan findes på www.seges.dk/om-seges/organisation/sektorbestyrelse

/LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES

Valgt blev:

- Christian Lund
Sønderjysk Landboforening
- Yke W. Kloppenburg-Oosterwoud
Landboforeningen Gefion
- Anders Nørgaard
Holstebro-Struer Landboforening
- Mette Kærgaard Iversen
Landbo Thy
- Suppleant Claus Nissen,
Sydvestjysk Landboforening.

Mette Kærgaard
Iversen

Stor interesse for sensorer

Kvægbrugere ønsker sig tidlig advarsel om sygdomme og overvågning af kælvninger.

På kvæggkongressen kunne man som kvægbruger komme med input til, hvordan man ønsker sig, at data fra diverse sensorer skal udnyttes i fremtiden. Og der kom mange interessante ønsker, fortæller specialkonsulent Kitt Munk, SEGES, der stod bag workshoppen.

"Der er blandt andet stor interesse for at få tidlig advarsel om sygdomme – gerne før koen bliver så syg, at den skal behandles. Der er også ønske om at opdage svære kælvninger, så man mister færre kalve og køer. Det er tydeligt, at hver eneste mistet dyr gør ondt på landmændene," fortæller hun.

Hele fodringsområdet med foderoptagelse, lagerstyring og måling af næringsstofindhold er et andet sted, hvor der er potentiale. Også kameraovervågning er interessant til at analysere dyrenes adfærd, problemområder i stalden og optimering af arbejds gange.

/LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES